

Obr. 38. Snovídky. Porostové příznaky dvou příkopů na ortosnímčích zemského povrchu. Zdroj: TopGis s.r.o.; grafika J. Bartík.

Fig. 38. Snovídky. Cropmarks of two ditches on the orthophoto. Source: TopGis s.r.o.; graphic by J. Bartík.

Literatura

Čižmář, I., Hajnalová, M., Martínek, J., Parma, D., Popelka, M., Urban, E. 2021: Nová pravěká ohrazení na Vyškovsku. Výsledky využití digitálních výškopisných modelů a terénní prospekce v roce 2020. *Pravěk. Nová řada* 29, 193–208.

Urban, E., Bartík, J. 2022: Mouřínov (okr. Vyškov). *Přehled výzkumů* 63(1), 136–137.

Summary

Systematic research on the Lengyel occupation in the Ždánice Forest (cf. Čižmář et al. 2021; Urban, Bartík 2022) continued in 2022. A test pit was dug in the fortification (Fig. 37) in 'V Hlubíně' field (Snovídky cadastral area, Vyškov District), and a geophysical survey was carried out in the southern part of the site. The survey confirmed the existence of two ditches that have been previously identified in the form of cropmarks on orthophotos (Fig. 38).

Jaroslav Bartík, Eliáš Urban, David Cibulka, Lubomír Vrána

Sobůlky (okr. Hodonín)

„Podpadělky“, „Vrbečníky“.

Kultura s moravskou malovanou keramikou (neolit). Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.009265709N, 17.096352685E

V průběhu předstihového archeologického výzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 03/07) byla v celé odkryté ploše zaznamenána a prozkoumána pouze jediná, za to však rozměrná (patrně exploatační) jáma (obr. 39), ze které byla získána kolekce materiálu datovaného do období kultury s moravskou malovanou keramikou. Další větší jáma byla zkoumána mimo plochu předstihového výzkumu během vlastní stavby plynovodu o několik měsíců později. Datována byla do stejného období a evidentně náleží ke stejnému sídlištnímu areálu.

Literatura

Neuvedeno.

Obr. 39. Sobůlky. Objekt kultury s moravskou malovanou keramikou. Foto I. Čižmář.
Fig. 39. Sobůlky. Feature of the Moravian Painted Ware culture. Photo by I. Čižmář.

Summary

Two features of the Moravian Painted Ware culture (Fig. 39) were investigated during a rescue excavation carried out in connection with the Moravia high-pressure gas pipeline construction between 'Pod Padělky' and 'Vrbečníky' fields (Sobůlky cadastral area, Hodonín District).

Ivan Čižmář

Svinošice (okr. Blansko)

Západní svah Babího lomu.

Neolit-eneolit. Neurčený areál. Náhodný zásah/nález. Průzkum. Uložení nálezu: Národní litotéka kamenných surovin na Ústavu archeologie a muzeologie FF MU.

Lokalizace: WGS-84: 49.3087197N, 16.5743292E

Velký štípaný artefakt o rozměrech 79 × 111 × 94 mm a hmotnosti 778 g nalezl A. Přichystal 16. 4. 2020 při cestě ze hřbetu Babího lomu po modré turistické značce do Kuřimi-Podlesí. Značená stezka po strmém klesání pokračuje k rozcestníku se žlutou značkou Pod Babím lomem. Od něj odbočí doprava a zhruba po 200 m přichází na mírnou plošinku, která vznikla díky tomu, že zde v blízkosti rozhraní mezi metabazalty a metadiority brněnského batolitu podle Geologické mapy Brna a okolí 1: 50 000 (Hanžl et al. 1999) vystupuje těleso porfyrického mikrogranitu (žulového porfyru). Z artefaktu byla vidět jen malá část, převážně byl schován v písčito-hlinitém deluviu na levém okraji plošiny.

Z technologického hlediska lze štípaný artefakt klasifikovat jako počátkové jádro. Výchozí konkrce byla téměř zcela zbavena původní drsné, nahnědle zbarvené kůry, ze které zůstaly jen drobné relikt. Jedním masivním úštěpem byla připravena podstava. Tento úštěp také ukázal přítomnost kvalitní černošedé silicifikované hmoty ve vnitřní části konkrce (obr. 40: c). Na čelní straně jádra je patrný zbytek hřebene, jehož pokus o odbití skončil zaběhnutím negativu (obr. 40: a). Boky jádra nesou negativy po větších preparačních úštěpech. Pouze na pravém boku lze pozorovat jeden negativ po odbití pravidelné čepele (obr. 40: b).

Tmavá až černošedá silicitová hmota v centrální části obsahuje z mikrofosílií pouze hojné jednoduché jehlice (monoaxony) živočišných hub, okolní světlá část rohovce se pod

stereomikroskopem vyznačuje střídáním lépe průsvitných chalcedonových okrsků a okrsků silně zakalených drobnými chuchvalci bělavé hmoty. Glaukonit nebyl pozorován. Surovina svými vlastnostmi odpovídá rohovci typu Olomučany, jehož zdroje jsou vzdáleny vzdušnou čarou 8–9 km na severovýchod.

Babí lom představuje nejvýraznější morfologickou dominantu severně od brněnské kotliny. Se svou výškou 563 m převyšuje jižní část Brna o 330–370 m a jeho nápadný špičatý tvar při pohledu od jihu nemohli přehlédnout ani naši pravěcí předchůdci. Z vlastní hřbetu a jeho příkrých svahů je uváděn pouze nálezy několika paleolitických kamenných štípaných nástrojů ze západního svahu Babího lomu od K. Schirmeisena, bohužel bez bližší lokalizace nebo kresebné dokumentace (viz Skutil 1936) a nepodařilo se dohledat ani jejich uložení. Neolitické a eneolitické osídlení v blízkém okolí je poměrně bohaté (naposledy přehledně zhodnotil Unger 2009), zejména v jeho západním okolí (Kuřim – kultury s lineární keramikou a moravskou malovanou keramikou, jordanovská kultura, kultura zvoncovitých pohárů), nebo u Lelekovic (lengyelské osídlení; Kuča et al. 2006).

Výše popsané rohovcové jádro bylo sice nalezeno právě na západním svahu, odkud jsou uváděny i nálezy paleolitického stáří, avšak s ohledem na absenci patiny a technologický ráz artefaktu jej datujeme spíše do období neolitu až eneolitu.

Literatura

Hanžl, P., Krejčí, Z., Vít, J., Otava, J., Novák, Z., Stráník, Z. 1999: *Geologická mapa Brna a okolí 1: 50 000*. Praha: Český geologický ústav.

Kuča, M., Kovář, J., Nývltová Fišáková, M., Přichystal, A. 2006: Lengyelské osídlení hradní ostrožny v Lelekovicích, okr. Brno-venkov. *Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales* XCI, 89–98.

Skutil, J. 1936: Übersicht der mährischen paläolithischen Funde. *Światowit* XVI (1934–35), 47–78.

Unger, J. 2009: Babí lom a okolí ve světle archeologických výzkumů. In: J. Černošlák a kol.: *Babí lom*. Brno: Littera, 54–56.

Obr. 40. Svinošice. Počátkové rohovcové jádro ze západního svahu kopce Babí lom. Foto J. Bartík.

Fig. 40. Svinošice. Initial chert core from the western slope of Babí lom Hill. Photo by J. Bartík.

Summary

An isolated large chert core weighing 788 g (Fig. 40) was discovered in Svinošice (Blansko District) on the western slope of Babí lom Hill (563 m ASL), the most remarkable summit north of Brno. The artefact was prepared from the Olomučany-type chert with its source located about 8–9 km to the northeast. The initial core can be dated with a high probability to the Neolithic-Eneolithic period. Possible corresponding settlements have been reported from the area of Kuřim in the western surroundings of Babí lom Hill (Unger 2009) or from Lelekovice (south of the rocky range; Kuča et al. 2006).

Antonín Přichystal, Jaroslav Bartík

Šardice (okr. Hodonín)

„Šardické díly“.

Kultura s moravskou malovanou keramikou (neolit). Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 48.9701883N, 16.9951206E

V průběhu předstihového archeologického výzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/22) bylo v odkryté ploše zachyceno celkem pět archeologických objektů. Většinu z nich je možné přiřadit dle hojného archeologického materiálu ke kultuře s moravskou malovanou keramikou. Odkryto bylo několik sídlištních objektů (např. obr. 41) a také rozměrný hliník porušený recentními inženýrskými sítěmi, který byl zkoumán systémem řezů. Prozkoumané nálezové situace sídlištního rázu doplňuje mělký kostrový hrob orientovaný ve směru V–Z (obr. 42), který se však z důvodu absence hrobového inventáře nepodařilo blíže datovat.

Literatura

Neuveдено.

Summary

Several settlement features of the Moravian Painted Ware culture (Fig. 41) and an undated shallow inhumation grave (Fig. 42) were investigated in connection with the Moravia high-pressure gas pipeline construction in ‘Šardické díly’ field (Hodonín District).

Ivan Čížmář

Obr. 41. Šardice. Zahloubený objekt kultury s moravskou malovanou keramikou. Foto I. Čížmář.

Fig. 41. Šardice. Sunken feature of the Moravian Painted Ware culture. Photo by I. Čížmář.